

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

про результати відвідування
Славутського міськрайонного суду Хмельницької області

04.02.2025

м. Хмельницький, 2025 рік

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 04.02.2025 групою національного превентивного механізму (далі – група НПМ) здійснено відвідування Славутського міськрайонного суду Хмельницької області (далі – суд).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Шейгец Оксана Миронівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Осередчук Ольга Михайлівна, представник громадської організації.

Касянюк Алла Анатоліївна, представник громадської організації.

Славутський міськрайонний суд Хмельницької області розташований у двох будівлях за адресами: 30000, Хмельницька область, Шепетівський район, м. Славута, вул. Я. Мудрого, буд.48 А (далі - будівля суду №1) та м. Славута, вул. Миру, 16 (далі – будівля суду №2).

Керівництво суду:

Голова суду – Зеленська Вікторія Іванівна.

Керівник апарату суду - Антощенко Ірина Миколаївна.

Відповідно до статті 22 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», об'єкт відвідування є судом першої інстанції та здійснює правосуддя у порядку, встановленому законом. Суд розглядає цивільні, кримінальні, адміністративні справи, а також справи про адміністративні правопорушення у випадках та порядку, визначених процесуальним законом.

Суд розміщено у двох окремих будівлях: будівля суду №1 розміщена у триповерховій будівлі площею 826 кв.м., у якій займає 1 та 2 поверхи, будівля суду №2 - у двоповерховій адміністративній будівлі площею 701 кв.м (фото 1, 2).

На вході до приміщень суду є інформація про найменування судового органу. Охорона приміщення суду та пропускний режим до будівель суду здійснюється працівниками територіального підрозділу Служби судової охорони України. Пропускний пост знаходиться на перших поверхах будівель суду № 1 та № 2.

У приміщеннях будівель суду № 1 та № 2 встановлені інформаційні стенди з наявною інформацією про графік прийому громадян, телефони гарячих ліній Державної судової адміністрації України, надання безоплатної правової допомоги, правила та обов'язки учасників судових процесів тощо.

Штатна чисельність апарату суду становить 28 штатних одиниці, з них вакантними є 5 посад. Незважаючи на те, що по штату у суді передбачено 9 суддів, судочинство у суді здійснюють фактично 4 судді, із них 2 судді відряджених.

У 2024 році середня кількість справ та матеріалів, що перебували на розгляді в звітний період з розрахунку на одного суддю склала 859 справ.

У будівлі суду №1 облаштовано три зали судових засідань, з яких один зал для розгляду кримінальних справ, який розміщено на першому поверсі. У будівлі суду №2 облаштовано два зали судових засідань для розгляду кримінальних справ, які розміщені на першому і другому поверхах суду.

Відповідно до вимог Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», які затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 №175 (далі - ДБН В.2.2-26:2010) зали судових засідань обладнані загородженнями зі спеціального захисного скла для розміщення підсудних (засуджених), лави для розміщення підсудних (засуджених) осіб прикріплені до підлоги (фото 3,4).

Вікна залів для розгляду кримінальних справ обладнані загратованими решітками та обладнані системою відеоконференцзв'язку для проведення судових засідань у режимі відеоконференції.

За отриманою інформацією у 2024 році для розгляду кримінальних проваджень до суду було конвойовано 25 підсудних (засуджених), у 2025, станом на день відвідування, конвоювання підсудних (засуджених) до суду не було.

У будівлях суду №1 та №2 підсудним (засудженим) забезпечено доступ до питної води, встановлені кулери з питною водою, наявний одноразовий посуд. В суді наявні дві укомплектовані аптечки, протермінованих медикаментів не виявлено.

Скарг від підсудних (засуджених), адмінарештованих осіб на умови тримання та неналежне поводження, за інформацією керівника апарату суду, на адресу суду протягом 2023-2024 років не надходило. Факти заподіяння тілесних ушкоджень чи насильницького заподіяння смерті утримуваного під час перебування у суді також не зафіксовані.

У будівлі суду №1 наявне протирадіаційне укриття №86048 Славутського управління Державної казначейської служби України Хмельницької області, яким у випадку необхідності користуються працівники суду та їх відвідувачі.

У будівлі суду №2 власного облаштованого укриття на випадок сигналу «Повітряної тривоги» немає. Проте, на входних дверях суду для відвідувачів розміщено інформаційне оголошення щодо місця розташування найближчого укриття.

На момент відвідування в приміщенні суду не перебували під вартою обвинувачені (підсудні) чи засуджені.

Попередні зауваження:

Попереднє відвідування суду групою НПМ здійснено 03.11.2020.

За результатами відвідування суду Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України у Хмельницькій області надані наступні рекомендації:

обладнати камери для підсудних (засуджених) відповідно до встановлених вимог та обладнання боксу або огороженого майданчику для спеціального автомобіля на території суду;

обладнати всі необхідні приміщення, зокрема: кімнати для роботи адвоката з підсудним/засудженим або місце для конфіденційного спілкування з адвокатом у приміщеннях для підсудних (засуджених) та конвою, приміщень для роботи з матеріалами справ;

вільний доступ до правосуддя різними верствами населення, в тому числі особами з інвалідністю, які пересуваються на кріслах колісних, особами з порушенням зору та іншими маломобільними групами населення шляхом створення належних умов для їх участі в судових засіданнях та обладнання обох приміщень суду відповідно до норм доступності;

доступ осіб з інвалідністю, які пересуваються на кріслах колісних до санітарного вузла;

забезпечити всі приміщення суду засобами безпеки, орієнтування, отримання інформації для осіб з порушенням зору.

Голові Славутського міськрайонного суду рекомендовано забезпечити: контроль за проведенням кварцування в обох будівлях суду та облік його здійснення;

Дотримання прав осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення в обох будівлях суду, в тому числі в залах судових засідань, визначивши місця для осіб з інвалідністю, які пересуваються на кріслах колісних; забезпечити їх вільний доступ до вказаних залів судових засідань.

Слід зазначити, що недоліки та порушення, виявлені за результатами попереднього відвідування, не усунуті, надані рекомендації не виконані за винятком виконаних рекомендацій щодо створення умов для участі в судових засіданнях маломобільних груп населення, зокрема у залах судових засідань на перших поверхах будівель суду визначені місця для осіб з інвалідністю, які пересуваються за допомогою крісла колісного; забезпечено доступність до будівлі суду №1, встановлено кнопку виклику для маломобільних груп населення, призначено відповідальну особу, яка надає особам з обмеженими можливостями допомогу у суді та вживає організаційних заходів з метою вирішення питань доступності до суду; у будівлі суду №2 обладнано кімнату для конфіденційного побачення з адвокатом; ведеться журнал проведення кварцування приміщень суду та визначено відповідальну особу за здійсненням контролю за кварцуванням приміщень суду.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катування або нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, частина 1 статті 28 Конституції України)

1. Під час відвідування приміщень суду встановлено факт порушення вимог пункту 6.5.2. ДБН В.2.2-26:2010, де визначено, що кількість камер для підсудних (засуджених) слід передбачати виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ.

Окрім того, площа кожної камери повинна бути не менше ніж 4 м².

Так, беручи до уваги викладене, в будівлі суду №1, де розміщено одну залу судових засідань для розгляду кримінальних справ, має бути обладнано три камери. Натомість в будівлі суду №1 наявне одне приміщення для тимчасового тримання підсудних, які перебувають під вартою. Утім, зазначена камера, а також приміщення для конвою приміщення не використовуються, оскільки перебувають в стадії проведення ремонтних робіт (фото 5).

Окрім того, у будівлі суду №2, де розміщено дві зали судових засідань для розгляду кримінальних справ має бути обладнано шість камер. Натомість в зазначені будівлі облаштовано дві камери для тримання підсудних (засуджених) площа яких, становить 2.50 м² (фото 6).

За таких обставин в будівлях суду не може забезпечуватись роздільне розміщення чоловіків і жінок, дорослих і неповнолітніх, а також інших осіб відповідно до вимог статті 8 Закону України «Про попереднє ув'язнення».

Порушення права на життя (стаття 2 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, стаття 27 Конституції України)

2. Установлено факт порушення вимог пункту 7.1.9 ДБН В.2.2-26:2010 та пункту 13 Інструкції з організації конвоювання, що затверджена Наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 (далі – Інструкція), а саме: у будівлі суду №1 відсутній ізолюваний маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених до залу судових засідань для розгляду кримінальних справ, у зв'язку з чим, обвинувачені, підсудні (засуджені) конвоюються доступними для третіх осіб коридорами, що призводить до порушення їх прав та прав оточуючих на безпеку (фото 7).

3. Відповідно до вимог пункту 1.5 Примірних правил пропуску осіб до будинків (приміщень) судів, органів та установ системи правосуддя та на їх територію транспортних засобів, які затверджені наказом Державної судової адміністрації України та Служби судової охорони 30.01.2020 № 43/61, на вході до будівлі суду №2 на контрольно-пропускному пункті не встановлено турнікет зі стаціонарною рамкою металодетектора.

На вході до будівлі суду №1 наявна рамка металодетектора перебуває у несправному стані (фото 8).

4. Також у порушення вимог пункту 5.11 ДБН В.2.2-26:2010 та пункту 14 Інструкції у будівлі суду №2 не обладнано бокс для заїзду спеціального автотранспорту варті та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), засуджених або огороженої стоянки для спеціального автотранспорту варті біля зовнішнього спеціального входу.

Таким чином, порушується принцип ізолюваності конвоювання, в результаті чого, такі обставини можуть призвести до виникнення надзвичайних подій, що в свою чергу є порушенням права на забезпечення безпеки в суді.

5. У порушення вимог пункту 6.5.1 ДБН В.2.2-26:2010 та пункту 9 Інструкції, в будівлях суду №1 та №2 відсутні окремі санітарні вузли для підсудних (засуджених).

6. У порушення Кодексу цивільного захисту України в будівлі суду №2 відсутнє найпростіше укриття, яке має забезпечувати можливість безпечного перебування населення від впливу небезпечних факторів, що виникають внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів.

Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України,)

7. У порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 59 Конституції України, пункту 6.5.2 ДБН В.2.2- 26:2010 у будівлі суду №1 не обладнано кімнату для роботи адвоката з підсудними (засудженими), що унеможливорює реалізацію їх права на захист.

Окрім цього, зазначене порушення може стати причиною чергових звернень до Європейського суду з прав людини і виплатою Україною значних сум коштів в якості компенсації.

У справі «Фірстов проти Росії» (скарга № 67312/12) Європейський суд з прав людини констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху.

Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Отже, проведення зустрічі адвоката із утримуваними особами у приватному порядку є необхідним для їх захисту від неналежного поводження.

Слід зазначити, що будівлі суду №2 кімната для роботи адвоката з підсудними (засудженими) знаходиться на етапі дооблаштування у зв'язку з пошкодженнями, завданими внаслідок збройної агресії. (фото 9, 10).

Порушення права осіб на рівний доступ до правосуддя (стаття 21 Конституції України, статті 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю)

8. Відповідно до вимог Державних будівельних норм України 2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення» затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН Інклюзивність), доступність для маломобільних груп населення повинна забезпечуватися фізичною можливістю і зручністю потрапляння та пересування об'єктом.

Однак, у порушення вимог пункту 5.3 ДБН Інклюзивність зовнішні сходи до будівлі суду №2 не обладнані пандусом, а обладнані металевими рейками, шлях руху по яких є небезпечним (фото 11).

9. У порушення вимог пункту 8.3.1 ДБН Інклюзивність в будівлях суду №№1,2 в середині приміщень відсутні тактильні інформаційні покажчики, які повинні дублювати плоско друковану текстову чи графічну інформацію у тактильному вигляді та шрифтом Брайля (фото 12).

10. Окрім цього, у порушення вимог пункту 11.5 ДБН Інклюзивність, санітарні вузли у будівлях суду №1 та №2 не пристосовані для користування маломобільними групами населення, в тому числі осіб, які переміщаються на кріслах колісних.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України в Хмельницькій та Славутському міськрайонному суду Хмельницької області:

1. Забезпечити кількість камер для підсудних (засуджених) не менш ніж 4 м² виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ.

2. Забезпечити в будівлях суду окремі санітарно-гігієнічні приміщення для підсудних (засуджених).

3. Забезпечити ізольований маршрут конвоювання підсудних (засуджених) до зали судових засідань для розгляду кримінальних у будівлі суду №1.

4. Забезпечити функціонування стаціонарної рамки металодетектора у будівлі суду №1 та обладнати на контрольно-пропускному пункті турнікет зі стаціонарною рамкою металодетектора в будівлі суду №2.

5. Забезпечити обладнання до будівлі суду №2 боксу для заїзду спеціального автотранспорту варті та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), засуджених або (при неможливості обладнання боксу) огороженої стоянки для спеціального автотранспорту варті.

6. Облаштувати будівлю суду №1 кімнатою для роботи адвоката з підсудними (засудженими).

7. Створити для маломобільних груп населення відповідні умови доступу до будівель суду №1 та №2.

8. Облаштувати в будівлі суду №2 найпростіше укриття.

До звіту додаються фотознімки на 3 арк.

Керівник групи НПМ -

головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого Верховної
Ради України з прав людини

Оксана ШЕЙГЕЦ

Фото 1

фото 2

фото 3

фото 4

фото 5

фото 6

фото 7

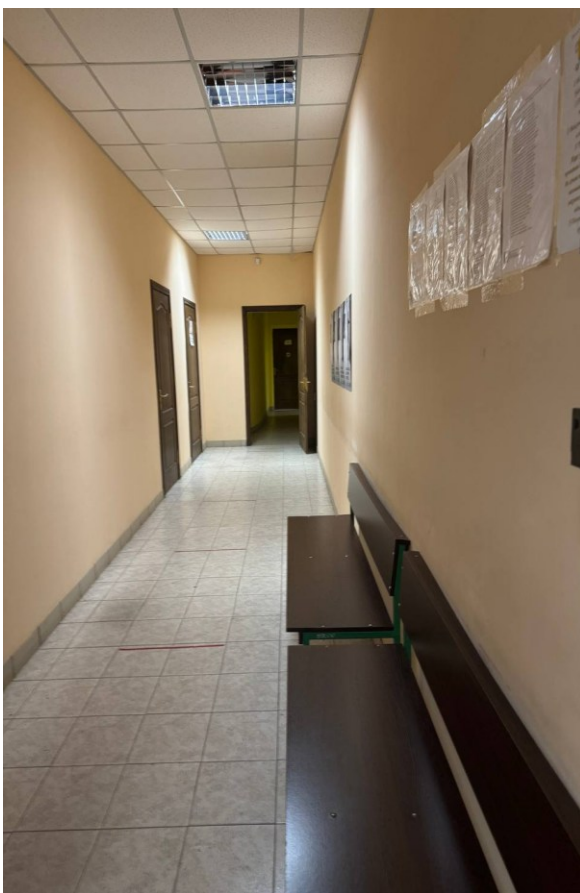

фото 8

Фото 9

фото 10

Фото 11

фото 12

